

Meest gestelde vragen

Vermogensversterkend Krediet (VVK)

Sinds 1 januari 2020 kan je via het Bedrijfsovernamefonds een Vermogensversterkend Krediet (VVK) aanvragen als je kort na de start of overname van een land- of tuinbouwbedrijf extra wil investeren om je bedrijf duurzamer te maken.

Voor wie is het Vermogensversterkend Krediet (VVK) bedoeld?

Het Vermogensversterkend Krediet (VVK) is een achtergestelde lening bedoeld voor:

- *Startende boeren en tuinders*
Je bent starter als je minder dan drie jaar een land- of tuinbouwbedrijf beheert. Bijvoorbeeld als je een eenmanszaak, maatschap of vof hebt. Maar ook als je directeur-grotaandeelhouder bent van een bv.
- *Boeren en tuinders die een bedrijf overnemen*
Veel land- of tuinbouwbedrijven zijn een maatschap of vof. Ouders beheren dan vaak samen met hun zoon of dochter het bedrijf. De overnemer is degene die het landbouwbedrijf helemaal overneemt. Het gaat hierbij om de eerste overname.

Achtergestelde lening

Het VVK is een achtergestelde lening. Een achtergestelde lening is een lening waarbij de verstrekker van het krediet in geval het van een faillissement van het bedrijf wordt achtergesteld op de schuldeisers. Dit betekent dat de financier van de lening pas als een van de laatste wordt betaald.

Wat zijn de voorwaarden om gebruik te maken van het VVK?

Om in aanmerking te komen voor het VVK dien je aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- Het VVK wordt gebruikt om investeringen te doen die jouw land- of tuinbouwbedrijf weerbaarder maken voor veranderingen in de toekomst. Een bedrijfsovername zelf wordt niet gefinancierd.
- Het VVK wordt gebruikt om investeringen te doen die jouw land- of tuinbouwbedrijf duurzamer maken.
- De start of bedrijfsovername is korter dan 3 jaar geleden op het moment dat je het VVK aanvraagt.

Welke duurzame investeringen kunnen ondernemers doen om in aanmerking te komen voor het VVK?

Het gaat om investeringen die bijdragen aan de doelen van de visie Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden. Hiervoor zijn een aantal toetsingscriteria opgesteld:

1. Dragen de investeringen bij aan het sluiten van kringlopen, het terugdringen van emissies en het verminderen van verspilling van biomassa in het gehele voedselsysteem?
2. Dragen de investeringen wat betreft visserij bij aan een duurzaam bestandsbeheer zonder schade aan de natuurlijke omgeving?
3. Versterken de investeringen de sociaaleconomische positie van de agrarisch ondernemer in de keten?
4. Leveren de investeringen een bijdrage aan de klimaatopgave voor landbouw en landgebruik?
5. Bevorderen de investeringen de aantrekkelijkheid en vitaliteit van het platteland en dragen ze bij aan een bloeiende regionale economie?
6. Leveren de investeringen winst op voor ecosystemen (water, bodem, lucht), biodiversiteit en de natuurwaarde van het boerenlandschap?
7. Is het dierenwelzijn meegewogen?
8. Leveren de investeringen een bijdrage aan de erkenning van waarde van voedsel en het versterken van de relatie tussen boer en burger?
9. Versterken de investeringen de positie van Nederland als ontwikkelaar en exporteur van integrale oplossingen voor klimaatslimme en ecologisch duurzame voedselsystemen?

Wie maken er op dit moment gebruik van het VVK?

Het VVK is bedoeld voor startende ondernemers uit alle landbouwsectoren. Op dit moment maken vooral melkveehouders, fruittelers en varkenshouderijen gebruik van de regeling.

Rekent de bank extra kosten als je gebruik wil maken van het VVK?

Voor het VVK wordt 1% provisie berekend voor de overheidsborgstelling.

Is er sprake van een leeftijdsgrens om in aanmerking te komen voor het VVK?

Nee. Er is geen leeftijdsgrens om gebruik te kunnen maken van het VVK.

Kan het VVK ook gebruikt worden voor de aankoop van landbouwgrond?

Nee. Financiering van grondaankopen is uitgesloten voor het VVK.

Kan het VVK gebruikt worden voor niet-bancaire financieringen, bijvoorbeeld voor een familielening?

Nee. Het VVK is bedoeld voor duurzame, bedrijfsgerelateerde investeringen.

Wat is het verschil tussen het Vermogensversterkend Krediet (VVK) en het Borgstellingskrediet (BL)?

Het VVK biedt jonge of startende ondernemers extra financieringsruimte. Het VVK is een extra lening waarbij de overheid garant staat voor 90% van de lening borg. Dus gaat het bedrijf failliet? Dan betaalt de overheid het leningsbedrag dat nog openstaat voor 90% terug aan de financier. Het Borgstellingskrediet is een krediet voor de totale bedrijfsfinanciering van een onderneming. De VVK is hier een onderdeel van. De totale bedrijfsfinanciering kan dus zowel een regulier Borgstellingskrediet bevatten, bedoeld voor de overname, als een VVK om verduurzamingsinvesteringen na de overname mogelijk te maken.

Komen ondernemers die onlangs een bedrijfsovername en investeringen hebben gedaan in aanmerking voor het VVK?

Ja. Een bedrijfsovername zorgt er bij ondernemers vaak voor dat de kredietruimte maximaal wordt benut. Het VVK maakt het voor ondernemers mogelijk om aanvullende investeringen te doen, ook als er na de overname sprake is van een lage vermogenspositie. Een VVK is mogelijk als met de aanvullende investering het continuïteitsperspectief van het bedrijf wordt versterkt.

Komen jonge boeren die een startup willen beginnen ook in aanmerking voor het VVK?

Jonge boeren die een landbouwbedrijf starten kunnen voor de aankoop en/of pacht van grond en/of gebouwen eventueel gebruik maken van het Borgstellingskrediet. Voor aanvullende investeringen kan vervolgens gebruik worden gemaakt van het VVK, als onderdeel van het Borgstellingskrediet.

Komen bedrijven die willen groeien naar een grondgebonden melkveehouderij in aanmerking voor een VVK?

Voor verduurzamingsinvesteringen die gedaan moeten worden zodat de onderneming kan groeien, met uitzondering van extra grond- of productierechten-aankopen, kan gebruik worden gemaakt van het VVK.

Is een VVK interessant voor grondgebonden bedrijven met een goed eigen vermogen?

In de meeste gevallen helpt het VVK juist niet-grondgebonden bedrijven. Voor grondgebonden bedrijven is de solvabiliteit minder vaak een probleem: als die bijvoorbeeld erg laag is, kan het VVK uitkomst bieden. Bespreek altijd eerst de huidige financiële situatie met de bank om te bepalen of het VVK een oplossing biedt.

Het grootste struikelblok voor startende ondernemers is de solvabiliteit en de norm van 30% die geldt bij de Rabobank. Waarom is hier geen regeling voor bedacht?

Met het VVK wordt juist geprobeerd om startende ondernemers met een zwakke solvabiliteitspositie de mogelijkheid te bieden om perspectief-versterkende investeringen te financieren.

Op welke manier wordt het beste rendement behaald met het VVK?

De investering moet er toe leiden dat er voldoende rendement en continuïteitsperspectief wordt behaald. Ook voor omschakeling naar kringlooplandbouw dient er voldoende verdien capaciteit aanwezig te zijn. Het financieel rendement in de landbouw is laag. Bij een lagere opbrengst zal er dan iets anders tegenover moeten staan, bijvoorbeeld in de kosten of de opbrengstprijis. Het VVK kan dit niet oplossen.

Worden jonge boeren niet onnodig gestimuleerd om te investeren in hun bedrijf en kapitaal rond te pompen in de sector, juist nu het rendement zo laag blijkt te zijn?

De VVK-regeling verbetert het rendement van de agrarische sector niet. Het VVK is een instrument voor jonge ondernemers om hun investeringsplan en de verduurzaming van hun bedrijf mogelijk te maken. Er wordt alleen gebruik gemaakt van het VVK wanneer het bedrijfsplan met alle financiële onderbouwingen goed bevonden wordt, maar er onvoldoende solvabiliteit is. Uit die financiële onderbouwing moet dus blijken dat het agrarisch bedrijf het terug kan betalen. Echter heeft de bank ook zekerheid nodig, het onderpand. Als de waarde van het onderpand te laag is, dan mag de bank nog steeds niet het gevraagde bedrag uitlenen. Het agrarisch bedrijf kan dan alleen een lager bedrag krijgen. Met de VVK staat de overheid garant en daarmee is er wel voldoende zekerheid. Het bedrijf kan hierdoor groeien zoals het bedrijf wil en kan. Er is geen sprake van extra en onverantwoorde financiering. Wanneer een investering onvoldoende rendeert, dan is het niet verstandig om die te doen. Die beoordeling moeten ondernemer en bank altijd blijven doen!

Op welke manier kunnen organisaties die jonge ondernemers begeleiden tijdens een bedrijfsovername zo goed mogelijk adviseren over een VVK?

Bij een reguliere bedrijfsovername is het VVK geen onderdeel van de standaard financiering. Bij een tekort aan zekerheden kan gebruik worden gemaakt van het Borgstellingskrediet. Vaak wordt tijdens een bedrijfsovername het bedrijf gemoderniseerd om toekomstbestendiger te zijn. Bij een tekort aan zekerheid en solvabiliteit kan vervolgens gebruikt worden gemaakt van het VVK om investeringen te doen om het bedrijf weerbaarder te maken voor veranderingen in de toekomst.

Waarom is er niet voor gekozen om de Jonge Landbouwers subsidieregeling (JOLA) uit te breiden?

De JOLA is een subsidieregeling met een beperkt budget. Voor het bedrijfsovernamefonds, waar het VVK onderdeel van is, is in overleg met het NAJK gekozen voor een financieringsregeling. Een financieringsregeling heeft verschillende voordelen. Zo leidt het niet of veel minder tot prijsopdrijving, is er geen sprake van een loterij, kan iedere startende ondernemer die een bedrijf overneemt en een tekort aan eigen vermogen heeft er gebruik van maken en stelt het de overheid in staat om via de borgstellingsregeling gedurende een langere periode meer jonge boeren te helpen.

Wat is de reden dat sommige boeren vorig jaar geen gebruik konden maken van de Jonge Landbouwers subsidieregeling (JOLA)?

Helaas was het JOLA-budget vorig jaar niet toereikend genoeg om aan iedere aanvraag een uitkering toe te kennen.

Verlaagt de bank de rente op een bestaande financiering bij ondernemers aan wie het VVK wordt toegekend, aangezien het een garantstelling voor een duurzame investering is?

Door een toegekende VVK kan jouw bank er voor kiezen de achtergestelde lening tegen een gunstiger tarief aan te bieden. Dit is afhankelijk van het soort financiering en de afspraken die gelden bij jouw financiering. Bespreek de mogelijkheden hiervoor met je bank.

Wat zijn de eisen voor zij-instromers om in aanmerking te komen voor een financiering zonder extra voorwaarden bij de bank?

De bank kijkt bij het beoordelen van een financieringsaanvraag naar de financiële haalbaarheid van het plan van een ondernemer en naar wie de ondernemer is als persoon. Bij de financieringsaanvraag is het daarom van belang om zo volledig, realistisch en transparant mogelijk te zijn. Het onderdeel financieel plan uit het ondernemingsplan is een goed vertrekpunt. Op de website van de Rabobank staan voorbeelden voor een ondernemingsplan, met daarin staat ook een voorbeeld van het financieel plan.

Wat is het verschil tussen een VVK en het Rabo Innovatiefonds?

Het Innovatie Fonds Rabobank (IFR) is een fonds van de Rabobank en biedt startende ondernemers een financieringsoplossing voor innovaties die bijdragen aan duurzaamheid, digitalisering of vitaliteit. Startende ondernemers kunnen al in de fase van ideevorming in aanmerking komen voor een Achtergestelde Innovatie Lening (AIL). Juist in deze fase kunnen ze doorgaans nog geen lening krijgen, omdat ze nog geen bewezen resultaat en onvoldoende cashflow hebben. Vanuit het IFR verstrekt Rabobank achtergestelde leningen tussen € 25.000 en € 150.000 aan bv's. Let op: bij deze financieringen loopt de Rabobank een hoger risico en dus worden hogere tarieven berekend dan bij het VVK.

Onlangs uitte belastingadvieskantoor KPMG haar zorgen over de strenge voorwaarden die gelden bij de bedrijfsopvolgingsregeling BOR. Onder die voorwaarden kunnen jonge boeren de eerste jaren na een bedrijfsovername heel moeilijk (duurzame) aanpassingen doen aan hun bedrijf, juist in de tijd waarin die ontwikkelingen het hardst nodig zijn. Hoe kunnen het ministerie van LNV en de bank zorgen voor meer flexibiliteit in regels die gelden bij een bedrijfsovername zodat jonge boeren hun bedrijf snel kunnen blijven ontwikkelen?

Het VVK zorgt voor meer financieringsmogelijkheden voor net gestarte ondernemers en dus meer flexibiliteit. De regeling is juist bedoeld om het agrarische bedrijf direct na de overname te kunnen doorontwikkelen: duurzamer productie en versterking van het rendement voor de ondernemer. Niet alle problemen die spelen rond een bedrijfsovername kunnen met het VVK en het bedrijfsovernamefonds worden opgelost. De verschillende obstakels binnen bedrijfsovername zijn wel onderdeel van het gesprek tussen het ministerie van LNV en NAJK. Op die manier wordt er gekeken of ook daar een oplossing voor gevonden kan worden.

De vrijstelling van de erfbelasting is cruciaal bij het overnemen van een bedrijf. Het PBL heeft geadviseerd dat deze vrijstelling omlaag gaat, waardoor de overname van een boerderij nóg kostbaarder wordt. Voor veel fanatieke toekomstig bedrijfsvoerders wordt het té duur of ze moeten hun ouders berooid achterlaten. Is deze zorg onder de aandacht bij het ministerie van LNV? En hoe gaat het ministerie hiermee om?

Op dit moment gaat het 'slechts' om een advies en is het nog geen uitgemaakte zaak dit advies ook daadwerkelijk wordt overgenomen. Maar naast het advies zitten er in de huidige BOR-regeling nog een aantal andere zaken die de regeling er niet makkelijker op maken.

In geval van een bedrijfsovername binnen de familie waarbij familieleden elkaar moeten uitkopen, welke afspraken kunnen onderling het beste worden gemaakt om te komen tot een marktconforme prijs en de juiste strategie voor de toekomst van het bedrijf?

Onderlinge kwesties binnen de familie zijn vaak lastig en niet in een advies of antwoord te vatten. Het beste is om een coach in te schakelen die jullie hierbij kan begeleiden en ondersteunen.